

**Expunere de motive
pentru propunerea legislativă privind modificarea
art.199 -„Violența în familie” din Codul Penal**

În România, violența în familie capătă, în fiecare an, forme și dimensiuni noi. Zilnic sunt relevate prin mijloacele de informare situații violente care distrug celula de bază a societății, familia. În majoritate copii, femei sau bătrâni sunt victime ale actelor de violență în familie, prin care se distrug, încet dar sigur, valorile ce constituie drepturile fundamentale ale omului, protejate de Constituția României, cum ar fi dreptul la viață, dreptul la integritate fizică sau psihică, dreptul de a avea o familie.

Amploarea fenomenului de violență în familie este dezvăluită de statistici. Conform cifrelor „consemnate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale numărul anual de cazuri declarate ale violenței în familie este următorul:

- în anul 2004, au fost înregistrate 8.104 cazuri;
- în anul 2005, au fost înregistrate 9.537 cazuri;
- în anul 2006, au fost înregistrate 9.372 cazuri;
- în anul 2007, au fost înregistrate 8.787 cazuri;
- în anul 2008, au fost înregistrate 11.534 cazuri;
- în anul 2009, au fost înregistrate 12.461 cazuri;
- în anul 2010, au fost înregistrate 11.592 cazuri;
- în anul 2011, au fost înregistrate 12.205 cazuri;
- în anul 2012, au fost înregistrate 14.376 cazuri;
- în anul 2013, au fost înregistrate 13.358 cazuri;
- în anul 2014, au fost înregistrate 11.598 cazuri;
- în anul 2015, peste 9.040 (primele trei trimestre ale anului) cazuri.

Aceste date reprezintă numărul total al victimelor violenței în familie, beneficiare ale serviciilor sociale, informații colectate și centralizate la nivel național pe baza rapoartelor înaintate de direcțiile generale de asistență socială și protecția copiilor (DGASPC) și nu cuprind informații despre cazurile pasive aflate în evidența autorităților publice cu atribuții în domeniu (exemplu: cazuri de

retragere a plângerii prealabile, sesizări anonime, cazuri neraportate de către victimă) ”¹

„Din cauza acestui fenomen, care include și violența de gen, România se află pe locul 7 cu cele mai mari cheltuieli cauzate de discriminare și violența de gen (...), conform clasamentului realizat de Institutul European pentru Egalitate de Gen. Din cele 10,3 miliarde de euro costuri estimate în România aproape jumătate sunt cauzate de violența domestică împotriva femeilor, iar restul reprezintă costuri ale violenței de gen și discriminării în spațiul public. Practic, cheltuielile cu violența de gen reprezintă peste 6,4% din PIB în România, în timp ce la nivelul UE se ridică la 1,7% din PIB. Estimarea s-a realizat prin luarea în considerare a trei mari categorii specifice de cheltuieli, și anume cheltuielile datorate pierderii productivității muncii care acoperă zilele de absență sau zilele în care victima se află în incapacitatea de a realiza activități normale, precum și banii pierduți de angajat, respectiv de angajator, cheltuielile cu sănătatea, cu justiția, cheltuielile sociale și alte cheltuieli implicate în această categorie cât și cheltuielile ce țin de impactul emoțional și psihologic.”²

Ca inițiatori ai propunerii legislative ne asumăm obligația de a interveni pentru asigurarea protecției unor valori pe care se întemeiază familia: încrederea reciprocă între membrii ei și toleranța. Oricărui membru al familiei trebuie să i se garanteze siguranța fizică și psihică în cadrul vieții familiale. Prin membru de familie, conform art.177 din Codul Penal, se înțelege:

a) ascendenții și descendenții, frații și surorile, copiii acestora, precum și persoanele

devenite prin adopție, potrivit legii, astfel de rude;

b) soțul;

c) persoanele care au stabilit relații asemănătoare aceloră dinte soți sau dintre părinți și copii, în cazul în care conviețuiesc.

În acest context soluția legislativă pe care o propunem, de modificare a articolului 199 din Codul Penal, vizează sporirea protecției penale acordate vieții

¹Dep. Andreea-Maria Paul, interpelarea parlamentară „Victimele violenței domestice.” : <http://www.cdep.ro/pls/parlam/interpelari2015.detalii?idi=44493&idl=1> 2016, și răspunsul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice. <http://www.cdep.ro/interpel/2016/r8890A.pdf>

²Andreea Paul, articol „Costurile economice ale violenței de gen: peste 10 mld de euro,; sursa: site-ul www.stiripesurse.ro, 2016 - http://www.stiripesurse.ro/costurile-economice-ale-violentei-de-gen-pest-10-mld-euro_1153125.html)

familiale prin majorarea cu jumătate a cuantumului pedepselor aplicate pentru săvârșirea de fapte cu violență în familie.

În concret se vor majora cu jumătate, minimul și maximul special, pentru săvârșirea infracțiunilor de lovire, vătămare corporală, lovituri cauzatoare de moarte sau omor.

Adoptarea legii modifică, pentru violența în familie, limitele speciale ale infracțiunilor cu violență, după cum urmează:

a) limitele actuale, de la 3 luni la 2 ani, pentru infracțiunea de **lovire sau alte violențe** (art.193 alin.1 CP) se majorează la **6 luni** minimul special până la **4 ani** maximul special; limitele actuale, de la 6 luni la 5 ani pentru infracțiunea de lovire în formă agravată (până la 90 zile de îngrijiri medicale, art.193 alin.2 CP) se majorează la **1 an și 2 luni** minimul special până la **10 ani** maximul special;

b) limitele actuale, de la 2 la 7 ani, pentru infracțiunea de vătămare corporală, în varianta simplă (art.194 alin.1 CP) se majorează la **4 ani** minimul special până la **14 ani** maximul special; limitele actuale, de la 3 ani la 10 ani, pentru infracțiunea de vătămare corporală, în varianta agravată (art.194 alin.2 CP) se majorează la **6 ani** minimul special până la **20 ani** maximul special;

c) limitele actuale, de la 6 la 12 ani, pentru infracțiunea de loviri sau vătămări cauzatoare de moarte (art.195 CP) se majorează la **12 ani** minimul special până la **24 ani** maximul special;

d) limitele actuale, de la 10 la 20 de ani, pentru infracțiunea de omor (art.188 CP) se majorează la **20 ani** minimul special până la **40 ani** maximul special;

e) limitele actuale, de la 15 la 25 de ani sau detențiunea pe viață, pentru infracțiunea de omor calificat (art.189 CP) se majorează la **30 ani** minimul special până la **50 ani** sau detențiunea pe viață, maximul special.

Modificarea avută în vedere de propunerea noastră legislativă prevede ca agravanta să se aplice și minimului special al pedepsei nu numai maximului special, cum prevede textul în vigoare. O asemenea modificare legislativă este necesară deoarece din practica judiciară rezultă orientarea către minim în aplicarea pedepselor din această categorie, situație în care rolul educativ al pedepsei nu este realizat, agresorul neînțelegând faptul că actele de violență în familie sunt interzise și caracterizate ca acte antisociale de lege.

În dreptul penal comparat calificarea penală a violenței în familie o regăsim și în legislația altor state europene cum ar fi: Spania, Portugalia sau Suedia.

Astfel, „violența constituie o problemă care a preocupat Spania, unde, 43 femei și 7 bărbați au fost uciși în asemenea circumstanțe în anul 2000 și unde denunțurile de violență au atins cifra de 22.354 în același an.

În această situație, au fost luate numeroase măsuri în ultimii ani și a fost modificat dispozitivul penal, prin Legea organică 14/1999 din 9 iunie 1999, referitoare la protecția victimelor care suferă de un tratament dur.

După 1989, Codul penal cuprinde dispoziții care pedepsesc autorii violențelor conjugale.

Aceste dispoziții sunt cuprinse și în noul Cod penal, care a intrat în vigoare în martie 1996, modificate la rândul lor în 1999 și 2015.

Conform Codului penal spaniol, violențele conjugale sunt calificate drept "delicte" sau "încălțări", în funcție de gravitatea faptelor comise. Mai precis, calificarea de "delict" este rezervată cazurilor în care tratamentul medical este necesar.

În Capitolul al II-lea al Codului penal, referitor la delicte, art. 153 prevede o pedeapsă cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani pentru persoana care în mod obișnuit se dedă la acte de violență fizică sau psihologică asupra soțului, ex-soțului, concubinului sau ex-concubinului (sau asupra ascendenților sau descendenților).

Circulara 1 din 24 octombrie 1998 referitoare la intervenția Ministerului Public în această problemă a violenței în familie, emisă de Procurorul general, cere membrilor Parchetului să întocmească un fișier al violențelor domestice pe care să-l țină la zi, iar poliția are obligația de a transmite Parchetului toate procesele verbale referitoare la acest tip de violență. Existența acestui fișier facilitează în principal aprecierea caracterului obișnuit al actelor de violență.

În Capitolul al III-lea al Codului penal, în art. 617, este prevăzută o pedeapsă gravă pentru acela care lovește sau maltratează fizic o persoană fără să-i cauzeze răni, dacă victima este soț, ex-soț, concubin sau ex-concubin.

Când victima este o terță persoană, pedeapsa constă în arestarea agresorului pentru o perioadă cuprinsă între 1 și 3 sfârșituri de săptămână, la penitenciarul cel mai apropiat, sau în aplicarea unei amenzi (10 - 30 zile), calculată în funcție de venitul pe zi al agresorului - sistemul zile - amendă.

Când victima este soț, ex-soț, concubin, ex-concubini, durata pedepsei este cuprinsă între 3-6 sfârșituri de săptămână iar în cazul amenzii la 1-2 luni.

Această dispoziție exista deja înainte de adoptarea legii din 1999.

Art. 620 al Codului penal, referitor la amenințările cu arma sau cu obiecte periculoase, prevede o pedeapsă mai gravă, pentru situațiile când victima este soț, ex-soț sau concubin.

În acest caz, judecătorul poate pronunța o pedeapsă de arestare pe o durată de 2-4 sfârșituri de săptămână. Această dispoziție exista deja înainte de legea din 1999.

Legea din 1999 a modificat mai multe articole ale Codului penal, pentru a adăuga o nouă sancțiune pe care judecătorul o poate impune în caz de omucidere, lovituri, răniri și tortură. De asemenea, judecătorul poate interzice vinovatului să se apropie de victimă sau să intre în contact cu ea sau cu orice altă persoană menționată de judecător.

Această interdicție poate ajunge până la o perioadă de 5 ani. Ea se adaugă celor existente înainte: interdicția de a frecventa anumite locuri sau de a avea reședința într-o anumită zonă. Judecătorul poate interzice autorului violențelor conjugale accesul în domiciliul cuplului.

Legea din 1999 a modificat și Codul de procedură penală pentru a permite judecătorului de a pronunța în legătură cu persoana acuzată de omucidere, lovituri, răniri, tortură - interdicția de a avea reședința sau de a locui într-un cartier, comună sau comunitate dată. El poate, de asemenea, să-i interzică apropierea de anumite persoane. O astfel de hotărâre nu poate fi dată decât atunci când ea este absolut necesară pentru asigurarea protecției victimei”³.

În Portugalia, „violențele conjugale cad sub incidența art.152 din Codul penal, care pedepsește pe autorii unor tratamente dure sau supraîncărcarea în muncă, atunci când victimele sunt minori, handicapați sau soț.

Art.152 din Codul penal se aplică mai ales unor tratamente dure, fizice sau psihice, aplicate asupra partenerului/soțului/concubinului.

El prevede o pedeapsă cu închisoarea:

- de la 3 la 10 ani, în caz de deces;
- de la 2 la 8 ani, în caz de atingere fizică gravă;
- de la 1 la 5 ani, în alte cazuri.

Legea din 1991 prevede ca inculpatul să fie obligat să părăsească reședința, dacă ea aparține și victimei.”⁴

În Suedia „din 1998, Codul penal cuprinde, la capitolul 4, referitor la infracțiunile împotriva libertății, un articol care sancționează explicit violențele conjugale.

Acest articol a creat o nouă infracțiune, violarea integrității femeii, care este definită ca infracțiune contra vieții, sănătății și libertății.

³Direcția de Studii și Documentare Legislativă, Camera Deputaților, Parlamentul României, studiu „Violența în familie”, <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studiu?par1=2001&par2=10554>), p.37.

⁴ Ibidem, p. 32

Violarea integrității unei femei este pedepsită cu închisoarea pe o durată de la 6 luni la 6 ani. În cazul când este săvârșită de soț, ex-soț, concubin, ex-concubin, este sancționată la fel.”⁵

În concluzie, având în vedere atât cadrul normativ actual, cât și dreptul comparat evidențiat mai sus, prin inițiativa legislativă propusă, considerăm că se poate modifica trendul ascendent al acestor fapte antisociale într-un trend descendent, prin inhibarea pe cale punitivă a comportamentului agresorilor.

Politica penală a statului concretizată în majorarea pedepselor aplicate celor care săvârșesc fapte cu violență asupra unui membru al familie este necesar a fi dublată de un efort educațional prin care cetățenii să fie informați asupra efectelor nefaste pe care agresiunea în familie le are asupra drepturilor fundamentale ale omului cât și a faptului că toți membrii familiei au drepturi egale garantate de *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, de *Carta Europeană a Drepturilor Fundamentale* și de *Constituția României*.

Propunerea legislativă nu produce efecte asupra bugetului de stat în sensul afectării cheltuielilor angajate ori asupra bugetelor locale, dar poate genera „un plus de 11% la PIB până în anul 2025 prin diminuarea dezechilibrelor de gen în societate la nivelul celor mai bune practici europene. Asta înseamnă încă 30 de miliarde de euro la PIB până în anul 2025. Estimările au luat în calcul prognozele PIB în condițiile standard de creștere economică, la care s-a aplicat metodologia pe care o propune compania McKinsey în raportul dedicat acestui subiect în septembrie 2015. Potențialul de creștere economică suplimentară de 30 de miliarde de euro echivalează cu decența umană, cu omenia, dar și cu un plus de 1.500 de euro la PIB pe locuitor în România anulului 2025, ce poate fi obținut printr-o politică echilibrată de gen în economie, în politică și în societate, la cele mai ridicate standarde europene.”⁶

Ca tehnică normativă, inițiatorii proiectului de lege utilizează modalitatea modificării actului normativ, în vigoare, prin „schimbarea expresă a textului unora sau mai multor articole ori alineate ale acestuia și în redarea lor într-o nouă formulare” conform art. 59 din *Legea nr.24/2000* privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în 2010.

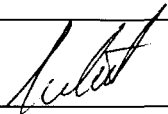
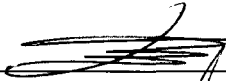

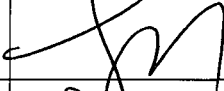
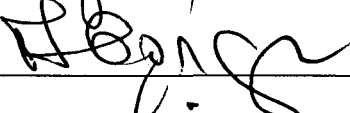
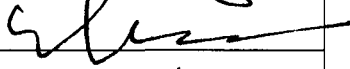
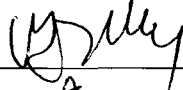
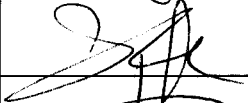
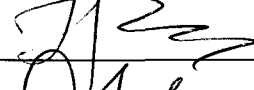
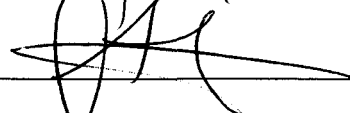

Lista inițiatorilor

⁵ Ibidem, p. 34

⁶ Andreea Paul, *Costurile economice ale violenței de gen: peste 10 mld euro*, sursa: site-ul www.stiripesurse.ro, 2016, http://www.stiripesurse.ro/costurile-economice-ale-violentei-de-gen-pest-10-mld-euro_1153125.html

**Propunerii legislative pentru modificarea art. 199 - „Violența în familie” din
Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal**

Nr crt	Nume, prenume	Semnătură
1.	Dep. ALINA GORGHILU	
2.	Dep. ANDREEA PAUL	
3.	Dep. Gabriel Andonache	
4.	DANIEL ZAMFIR	
5.	Bogdana Vasile	
6.	Varga Vasile	
7.	MIRON STELIANA	
8.	Florica Cherecheș	
9.	Hărău Eleonora-Carmen	
10.	NEULIU MARIUS	
11.	Dep. GURAU VIRGIL	
12.	Joronișca George	
13.	DUMBRĂVANU PAUL	
14.	PALĂR IONEL	
15.	Simedrea Dan	
16.	Lucian Im	
17.	Droghir George	

18	Scarlat George	
19	Dolha D. Stelian	
20	Săpănușu Mimi	
21	Cușsa Ioan	
22	Șelbașu Ștefan Valeria	
23	HORGA NANIU	
24	Nicoară Romeo	
25	Grecea Maria	
26	Nicolăescu Eugenia	
27	Hirbușu Gigel	
28	Alexe Florin - Alexandru	
29	Alexe Costel	

30 Cosmămeuș dănuș

31 DOLHA MIRCEA

32 Oros Adrian

33 Tămboian Ion

34 CIURARIU FLORIN

